

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KOMISIONI QENDROR I ZGJEDHJEVE

KOMISIONI I ANKIMIMEVE DHE
SANKSIONEVE

Data: 23 Mars 2021

Nr: 9

VENDIMI

“PËR SHQYRTIMIN E KËRKESËS ANKIMORE NR. 05 DATË 19.03.2021, TË
KOALICIONIT PARTIA DEMOKRATIKE – ALEANCA PËR NDRYSHIM (PD-AN) ME
OBJEKT “KUNDËRSHTIMIN E VENDIMIT NR. 156, DATË 17.03.2021 TË
KOMISIONERIT SHTETËROR TË ZGJEDHJEVE”

Komisioni i Ankimimeve dhe Sanksioneve në mbledhjen e datës 23.03.2021, me pjesëmarrjen e:

Elvin LAKO - Kryesues
Elvis ÇEFA - Anëtar
Ilijar RUSMALI - Anëtar
Koli BELE - Anëtar
Ledio BRAHO - Anëtar

Në prani të administratës së Komisionit Qendror të Zgjedhjeve, përfaqësuar nga Sekretari i Përgjithshëm,

Shqyrtoi çështjen me:

Ankues : Koalicioni Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD-AN),
përfaqësuar nga z. Ivi Kaso;

Pala e interesuar: Partia Socialiste e Shqipërisë, përfaqësuar nga z. Eridian Salianji;

OBJEKTI: Shqyrtimin e kërkesës ankimore nr. 05 të koalicionit Partia Demokratike Aleanca për Ndryshim (PD-AN) me objekt “Kundërshtimin e vendimit nr. 156, datë 17.03.2021 të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve “Për shqyrtimin e kërkesës për regjistrimin e listave shumemërore te koalicionit Partia Demokratike - Aleanca për Ndryshim (PD-PR-PDIU-PAA-PBDNJ-PDK-LZHK-PLL-FRD-BLD-PBKD-PBD-PKD) për zgjedhjet për kuvendin të datës 25 prill 2021”, të paraqitur në KQZ në datën 19.03.2021.

BAZË LIGJORE: Bazuar në nenet 67, 72 dhe 73 të ligjit nr. 10019, datë 29.12.2008, “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar; si dhe shkronja “c” e pikës 1 të nenit 30 të vendimit nr. 3, datë 06.11.2020 të Komisionit Rregullator, “Për miratimin e rregullores “Për mënyrën e funksionimit dhe zhvillimit të seancave të Komisionit të Ankimimeve dhe Sanksioneve”, në emër të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve.

Rrethanat e çështjes:

1. Koalicioni Zgjedhor “Partia Demokratike - Aleanca për Ndryshim” (PD-AN) është regjistruar si subjekt zgjedhor në zgjedhjet për Kuvendin me vendimin e Komisionerit nr. 107, datë 2.3.2021. Më datë 8.3.2021 koalicioni PD-AN ka paraqitur brenda afateve ligjore dokumentacionin për miratimin e listave shumëmemërore. Procedura e shqyrtimit dhe e miratimit të dokumentacionit për regjistrimin e listave të këtij subjekti u zhvillua me dy hapa proceduralë:
 - me vendimin nr. 131, datë 10.3.2021, Komisioneri ktheu për korrigjim dokumentacionin dhe listën, për parregullsi, sipas rastit, në dokumentacionin e kandidimit, në respektimin e kuotës gjinore, në formularët e vetëdeklarimit, si dhe “për tejkalim të numrit të kërkuar të kandidatëve” në 11 nga 12 zonat zgjedhore.
 - brenda afatit ligjor, Koalicioni zgjedhor PD-AN, depozitoi dokumentacionin e korrigjuar dhe Komisioneri vendosi, me vendimin nr. 156, datë 17.3.2021, miratimin e pjesshëm të listave të kandidatëve të këtij subjekti, konkretisht për zonat Zgjedhore Qarku Berat për kandidatët e radhitur nga numri 1 deri në numrin 9, Qarku Dibër për kandidatët e radhitur nga numri 1 deri në numrin 6, Qarku Durrës për kandidatët e radhitur nga numri 1 deri në numrin 15, Qarku Elbasan për kandidatët e radhitur nga numri 1 deri në numrin 15, Qarku Fier për kandidatët e radhitur nga numri 1 deri në numrin 18, Qarku Gjirokastrë për kandidatët e radhitur nga numri 1 deri në numrin 6, Qarku Korçë për kandidatët e radhitur nga numri 1 deri në numrin 12, Qarku Kukës për kandidatët e radhitur nga numri 1 deri në 3, Qarku Lezhë për kandidatët e radhitur nga numri 1 deri në numrin 9, Qarku Shkodër për kandidatët e radhitur nga numri 1 deri në numrin 12, Qarku Tiranë për kandidatët e radhitur nga numri 1 deri në 36 dhe Qarku Vlorë për kandidatët e radhitur nga numri 1 deri në numrin 12, me arsyetimin se subjekti kishte paraqitur, në të gjitha zonat zgjedhore, më shumë kandidatë nga sa lejonte neni 67, pika 4 e Kodit Zgjedhor.

2. Komisioneri ka arsyetuar se dispozita e pikës 4 të nenit 67 me formulimin “*numri i kandidatëve në listën shumemërore nuk mund të jetë më i vogël se numri i mandateve që do të zgjidhen në zonën zgjedhore përkatëse, shtuar dy*” nuk vendos detyrimin për numrin minimal të kandidatëve që duhet të ketë lista, me qëllim që të jetë e regjistrueshme, por tregon se sa është ky numër. Sipas Komisionerit shprehja “*shtuar dy*” që përdoret në këtë dispozitë “*lë vend për interpretim*”.

Sipas Komisionerit dispozita e pikës 4 të nenit 67 “*përcakton ekzaktesisht sa do të jetë numri i kandidatëve për deputetë dhe nuk përcakton numrin minimal, sepse përndryshe do të duhej që ligjvënësi të kishte përcaktuar edhe se sa do të ishte numri maksimal ose do të duhej t’ia kishte lënë këtë kompetencë Komisionit Qendror të Zgjedhjeve*”. Më tej KSHZ vijon argumentin e tij se “*Ratio (themeli i një zgjedhje ligjore) e normës juridike është të vendosë kufirin e sipërm të listës, pasi kufiri i poshtëm është sa numri i mandateve*”.

Komisioneri është përpjekur të interpretojë dispozitën, duke bërë zbatimin e njëkohshëm dhe konkurrues (alternativ) të kushtit për dy mandate plus, që kërkon fjalë të dytë e pikës 4 të nenit 67 me kushtin për plotpjesëtueshmërinë me numrin 3, që kërkon fjalë të tretë e saj. Në përfundim të këtij ushtrimi, Komisioneri ka konstatuar se “*në këtë mënyrë të interpretuari, formula nuk është funksionale*”. Për këtë arsye, Komisioneri ka çmuar se “*rregulli ... duhet të jetë i tillë që, në rastet kur numri i mandateve për çdo zonë zgjedhore ... është i plotpjesëtueshëm me numrin tre (3), atëherë nuk është e nevojshme shtesa në numrin e kandidatëve në listat shumemërore. Në rastet kur numri i mandateve për zonën zgjedhore nuk është i plotpjesëtueshëm me numrin 3 (tre) i shtohet 1 (një) për ta bërë të plotpjesëtueshëm me numrin tre (3) dhe në rast se sërish shuma është jo e plotpjesëtueshme me numrin 3, atëherë i shtojmë 2. Në këtë mënyrë, respektohet edhe limiti prej 2 mandatesh shtesë që ka parashikuar dispozita dhe në të njëjtën kohë bëhet (ajo) e zbatueshme*”.

3. Koalicioni PD-AN e ka kundërshtuar si vendimin, ashtu dhe arsyetimin ku mbështetej ky vendim, me kërkesën ankimore 05, të datës 19.3.2021. Dispozita e pikës 4 të nenit 67 të KZ është për subjektin ankues dispozitë që vendos numrin minimal që duhet të ketë lista e kandidatëve dhe nuk përmban “*ndonjë parashikim për ndonjë numër maksimal kandidatësh*”. Pala ankimuese në argumentet e saj citon se “*Parashikimi i legjislatorit në formulimin e nenit 67, pika 4 në ndryshimet e fundit të Kodit Zgjedhor, vjen në një linjë me parashikimet dhe formulimet e mëparshme të kësaj dispozite, të cilat nuk parashikonin kufi maksimal kandidatësh në listat shumemërore, por vetëm kufi minimal*”. Modifikimet që i janë bërë dispozitës kanë synuar vetëm zbatimin eficient të kuotës gjinore. Së fundi, për subjektin

ankues Komisioneri ka disponuar përtej tagrave të veta ligjore, kur ka miratuar në mënyrë të pjesshme listat e kandidatëve të tij.

4. Ankimi iu paraqit KAS-it, i cili caktoi relator z. Elvin Lako. Në seancën e datës 20.3.2021, KAS-i vendosi pranimin për shqyrtim të kërkesës ankimore. KAS-i caktoi seancën e shqyrtimit në datën 23.3.2021, ora 10:00 dhe vendosi thirrjen në seancë të përfaqësuesit të ankuesit dhe të përfaqësuesve nga administrata e KQZ-së.
5. Në seancën e datës 23.3.2021, e cila u zhvillua në prani të z. Ivi Kaso, përfaqësues i koalicionit PD-AN dhe të përfaqësuesve të administratës së KQZ-së, u paraqit dhe kërkoi të merrte pjesë me cilësinë e palës së interesuar z. Eridian Salianji, përfaqësues i subjektit zgjedhor Partia Socialiste (PS). KAS-i, pas diskutimit në seancë, vendosi pranimin subjektit zgjedhor PS me cilësinë e palës së interesuar.
6. Pala e interesuar kundërshtoi pretendimet e ankuesit me arsyetimin se ligji duhet të veprojë, duke vendosur kufij të sipërm për listat e kandidatëve. Përndryshe votimi preferencial dhe mekanizimi i herësit bëhen të pazbatueshëm. Ankuesi nuk ka kundërshtuar vendimin nr. 131, datë 10.03.2021 brenda afatit ligjor të ankimit. Për pasojë nuk mund të ankimojë vendimin nr. 156, datë 17.03.2021, i cili është derivat i vendimit të parë.
7. KAS-i mori në shqyrtim dhe administroi:
 - o Kërkesën Ankimore nr. 05, datë 19.3.2021 të koalicionit Partia Demokratike - Aleanca për Ndryshim;
 - o Kërkesën e subjektit Partia Socialiste për të marrë pjesë në shqyrtimin e çështjes me cilësinë e palës së interesuar;
 - o Vendimin e Komisionerit Shtetëror të zgjedhjeve nr. 156, datë 17.3.2021;
 - o Vendimin e Komisionerit Shtetëror të zgjedhjeve nr. 131, datë 10.3.2021;
 - o Vendimin e KQZ-së nr. 338, datë 30.5.2017 “Për miratimin e listave shumëmemërore të Partisë Demokratike për zgjedhjet për Kuvendin të datës 25.6.2017;
 - o ekstraktin nga faqja personale e rrjetit social *Twitter* të Komisionerit @ICelibashi me indikacionet për numrin e kandidatëve në listën shumëmemërore për çdo parti apo koalicion, sipas qarqeve.

Në përfundim të shqyrtimit administrativ dhe të vlerësimit të provave dhe pretendimeve të palëve,

KAS-i konstatoi:

1. Neni 67 i Kodit Zgjedhor përcakton kushtet bazë për kandidimin për deputet nëpërmjet listës shumëmemërore. Dispozita kërkon që:

- a) Subjekti zgjedhor të depozitohet në KQZ listë shumëmemërore për çdo zonë zgjedhore;
- b) kandidati për deputet të regjistrohet vetëm një herë, vetëm në një zonë zgjedhore (përjashtoj kryetarin e partisë apo udhëheqësin e koalicionit) dhe vetëm për një subjekt zgjedhor;
- c) Emrat në listën shumëmemërore të subjektit zgjedhor të paraqiten të renditura sipas rendit shifror, duke filluar nga numri një;
- d) Numri i kandidatëve në listën shumëmemërore të mos jetë më i vogël se numri i mandateve që do të zgjidhen në zonën zgjedhore përkatëse, shtuar dy;**
- e) Në çdo rast, numri i kandidatëve në listën shumëmemërore të jetë i plotpjesëtueshëm me numrin tre;
- f) Për koalicionet, përbri emrit të kandidatit të shënohet se cilës parti i përket kandidati;
- g) Subjekti zgjedhor të mos ndryshojë renditjen e kandidatëve të listës pas regjistrimit të saj (Kandidatët rirenditen vetëm në zbatim të procedurave të këtij ligji për përlllogaritjen e mandateve fituese në bazë të votimit parapëlqyesh dhe të plotësimit të kushtit ligjor për kuotën gjinore);

h) jo më pak se një në çdo tre emra të listës shumëmemërore t'i përkasë gjinisë së nënpërfaqësuar;

Kushtet e listuara në këtë dispozitë janë kumulative. Ato nuk janë të vetmet, sepse kushte të tjera specifikohen në dispozita të tjera të kreut përkatës. Por nuk ka asnjë dyshim, se ato duhet të plotësohen të gjitha. Këto kushte (edhe ato formalet) kanë forcën të krijojnë ose shuajnë marrëdhënie juridike të një rëndësie të posaçme. Kështu p.sh. rendi shifror ka lidhje të drejtpërdrejtë me fitimin ose jo të mandatit të deputetit, përkatësia partiake e kandidatit të koalicionit ka lidhje me mbështetjen financiare për partinë politike, të cilës i përket ai, numri minimal i kandidatëve në listë me sigurinë për qëndrueshmëri institucionale etj.. Prandaj ligjvënësi ka caktuar KQZ-në të mbikëqyrë plotësimin e tyre dhe i ka dhënë tagrin Komisionerit që t'ia kthejë dokumentacionin subjektit për plotësim, me paralajmërimin për refuzimin e listës.

2. KAS-i mban qëndrim të njëjtë me palën ankuese, në vlerësimin se Komisioneri nuk ka tagra për të ndërhyrë në përmbajtjen e listës, për t'a modifikuar atë, qoftë sipas vullnetit të tij, qoftë sipas vullnetit të ligjit. Lista është vullnet sovran i subjektit dhe i kandidatëve që pranojnë kandidimin. Edhe detyrimi për plotësimin e kushteve është detyrim i subjektit.

Komisioneri ka vetëm tagrin e verifikimit, kthimit për korrigjim dhe miratimit ose refuzimit të saj. Mosplotësimi i çdonjërit prej kushteve të listuara në nenin 67 ka pasojë refuzimin e regjistrimit të listës shumemërore të subjektit. Kjo pasojë deklarohet qartë në pikën e fundit të nenit 67 ku parashikohet se *“në rast mospërmbushjeje të njërit prej kushteve të parashikuara në këtë nen, në lidhje me përbërjen e listës shumemërore KQZ-ja zbaton sanksionet e parashikuara në nenin 175 të këtij Kodi”*. Në vendimin e tij nr. 156, datë 17.3.2021, Komisioneri ka vlerësuar se, midis tyre, vetëm kushtet sipas shkronjave “a” dhe “h” më sipër, passjellin refuzimin, kurse të tjerat jo. Ky lexim është i pambështetur dhe përplashtet me dispozitën e pikës së fundit të nenit 67, e cila i quan njësoj të vlefshme të gjitha kushtet.

3. Pika 4 e nenit 67 kërkon që numri i kandidatëve në listën shumemërore të subjektit për secilën zonë zgjedhore të mos jetë më i vogël se numri i mandateve që do të zgjidhen në zonën zgjedhore përkatëse, shtuar dy. Interpretimi gjuhësor i dispozitës, për shkak të togfjalëshit *“numri jo më i vogël se...”* të çon automatikisht tek konkluzioni, se dispozita vendos kufirin minimal të kandidatëve të listës tek shifra *“numër mandatesh shtuar/plus dy”*. Kjo do të thotë p.sh. se lista e Kukësit me 3 kandidatë, e Tiranës me 36 kandidatë dhe e Vlorës me 12 kandidatë (sikurse rezulton nga vendimi i Komisionerit nr. 156, datë 17.3.2021) vijnë në kundërshtim me kriterin sipas kësaj fjalie, sepse i mungon shtesa prej dy kandidatësh që duhet për efekt të saj. Nëse dispozitën e vlerësojmë sipas interpretimit historik të saj do të konstatojmë se edhe përpara ndryshimeve të vitit 2020 të Kodit Zgjedhor, kur dispozita kishte përmbajtjen *“Numri i kandidatëve në listën shumemërore të një partie të regjistruar si subjekt zgjedhor më vete apo numri i përgjithshëm i kandidatëve të një koalicioni nuk duhet të jetë më i vogël sesa numri i mandateve që do të zgjidhen në zonën zgjedhore përkatëse. Për një parti pjesëtare të koalicionit, numri i kandidatëve nuk mund të jetë më i vogël sesa gjysma e mandateve që zgjidhen në zonën zgjedhore përkatëse”*, kushti është lexuar si kusht që vendoste kufirin minimal të kandidatëve të listës. Vetëm se me ligjin e vjetër, kufiri ishte i ndryshëm.
4. Pika 4 e nenit 67 ka përcaktuar kufirin minimal të kandidatëve të listës, sepse shqetësimi i shprehur i ligjvënësit ka qenë gjithmonë funksionaliteti në vazhdimësi i Kuvendit. Pra, numri minimal i listës nuk ka lidhje me zgjedhjet dhe subjektet zgjedhore. Ai është aty për të mbrojtur Kuvendin. Eksperiencat e mëparshme politike kanë kultivuar praktikën e furnizimit të radhëve të qeveritarëve, diplomatëve, gjyqtarëve apo funksionarëve të tjerë të lartë të shtetit me deputetë që heqin dorë nga mandati, gjë që afronte ezaurimin e listave. Ky kufi u rrit me amendamentet e Kodit Zgjedhor të vitit 2020, në kontekstin historik të funksionimit të

Kuvendit me vetëm 128 deputetë. Ky kontekst dhe sidomos debati rreth listave të qarqeve me pak mandate (Kukësi, Gjirokastra, Dibra) u vunë në themel të vendimit të ligjvënësit pro shifrës “*jo më pak se numri i mandateve shtuar/plus dy*”. Analiza e dispozitës në këndvështrimin historik nuk gjen argument në favor të tezës se “*ratio e normës juridike është të vendosë kufirin e sipërm të listës, pasi kufiri i poshtëm është sa numri i mandateve*”, sikurse thuhet në vendimin nr. 156, datë 17.3.2021. Kufiri i sipërm i listës nuk rezulton të ketë qenë shqetësim për ligjvënësin, as me dispozitën aktuale, as me atë para ndryshimeve. Kuadri ligjor i mëparshëm dhe zgjedhjet e mëparshme nuk kanë operuar me kufi të sipërm të shprehur. Kufirin e caktonte vetë subjekti kur depozitonte listat. Në zgjedhjet e vitit 2017 p.sh. ankuesi e ka caktuar kufirin e sipërm për qarkun e Tiranës në shifrën 50 nga 34 mandate, për qarkun e Durrësit në 19 nga 12 mandate, për Elbasanin në 20 nga 14 mandate, për Gjirokastrën në 9 nga 5 mandate etj.. Kjo liri veprimi në vitin 2017 as është kontestuar dhe as është vënë në dyshim.

5. Mungesa e kufirit të sipërm të shprehur nuk e bën listën pa kufi. Konkluzioni se lista është infinit është i gabuar. Sa kohë që numri i kandidatëve në listë varet nga nevojat, interesat elektorale dhe mundësitë e vetë subjektit, lista është fleksibël (ndryshon nga një subjekt tek tjetri), por jo infinit.
6. Ligjvënësi, me ndërhyrjet e herëpashërëshme, nuk ka preferuar t’i vendosë listës kufi të sipërm, sepse praktikata zgjedhore nuk kanë evidentuar asnjë shqetësim deri tani, të cilin nuk kanë mundur t’a dominojnë nevojat, interesat elektorale dhe mundësitë e subjekteve zgjedhore. Në diskutimet e reformave zgjedhore çështja ngelet e padebatuar, për pasojë nuk formon shqetësim të ligjvënësi, ndërkohë që shqetësimi i ligjzbatuesit (komplikon fletën e votimit, vështirëson dhe zgjat numërimin e votave) nuk zgjidhet dot duke lejuar Komisionerin që, jashtë tagrave të veta, të vendosë normë të re juridike.
7. Vendimi i Komisionerit nr. 156, datë 17.3.2021 është akt administrativ me karakter individual. Si i tillë, ai nuk mund të caktojë rregulla lidhur me përmbajtjen e listave të kandidatëve. Ai duhet të zbatojë rregullat që normojnë përmbajtjen e listës. Pavarësisht nga kjo, me këtë vendim Komisioneri ka caktuar rregullin se “*rregulli ... duhet të jetë i tillë që, në rastet kur numri i mandateve për çdo zonë zgjedhore... është i plotëpjesëtueshëm me numrin tre (3), atëherë nuk është e nevojshme shtesa në numrin e kandidatëve në listat shumëemërore. Në rastet kur numri i mandateve për zonën zgjedhore nuk është i plotëpjesëtueshëm me numrin 3 (tre) i shtohet 1 (një) për ta bërë të plotëpjesëtueshëm me numrin tre (3) dhe në rast se sërish shuma është jo e plotëpjesëtueshme me numrin 3, atëherë i shtojmë 2*”. Ky formulim që përbën rregull (normë) përveçse është në kundërshtim me pikën 4 të nenit 67 të Kodit Zgjedhor, është

edhe jashtë kompetencës ligjore të Komisionerit. Ky rregull është vendosur nga Komisioneri *a posteriori*, me një nga aktet e fundit për regjistrimin e listave të zgjedhësve. Deri në datën e këtij vendimi, subjektet zgjedhore janë orientuar për formatimin e listave, sikurse pohoi përfaqësuesi i palës së interesuar, tek një postim në rrjetin social *Twitter* të kryer nga Komisioneri, në të cilin jepeshin indikacione për numrin e kandidatëve në listën shumëmemërore për çdo parti apo koalicion, sipas qarqeve.

8. Komisioneri ka orientuar të gjitha subjektet zgjedhore tek numri total 153 i kandidatëve të listave për subjekt. Ky numër bie ndesh me kushtin e minimumit ligjor të listës në 8 nga 12 qarqe që ka vendi (Dibër, Durrës, Elbasan, Korçë Kukës, Shkodër, Tiranë, Vlorë). Nëse numrit të mandateve për çdo qark do t'i shtohet shifra 2 dhe pastaj numrat do të rumbullakoseshin nga lart për shkak të plotpjesëtimit me 3, atëherë numri total i kandidatëve të listës për subjekt do të rezultonte 177. Ky numër formon shifrën më të ulët që është në përputhje si me kushtin e numrit minimal ligjor të listës, ashtu dhe me kushtin e plotpjestueshmërisë me 3. Ky numër dhe numri 222 që ka aplikuar subjekti ankues për listën e tij janë njëlloj të ligjshëm.
9. KAS-i e gjen të pamundur që të vendosë detyrimin për subjektin ankues që listat e tij të kandidatëve të ndalen në numrin 177 të totalit. KAS-i, sikurse dhe Komisioneri, nuk ka tagrin të caktojë rregulla (të vendosë normë). Normën në kuadër të KQZ-së e vendos Rregullatori përpara se të lindë nevoja për zbatimin e saj. Vendosja e normës nga Komisioneri ose KAS-i nëpërmjet akteve zbatuese, jo vetëm që përbëjnë tejkalim kompetence, por edhe anashkalojnë procedurën e miratimit të normës dhe mohojnë të drejtën e ankimit të drejtpërdrejtë ndaj saj.
10. KAS-i e sheh gjithashtu jashtë tagrave të veta urdhërimin që procesi i regjistrimit të riçelet për një afat të shkurtër për subjektet e tjera zgjedhore, të cilat kanë përfunduar procedurat e regjistrimit të listave shumëmemërore, duke iu bindur orientimit tek shifra 153 e totalit. KAS-i nuk mund të ndryshojë apo shfuqizojë vendime që kanë marrë formë të prerë, sikurse nuk mund të vendosë procedura dhe afate të reja.
11. Pala e interesuar ngriti pretendimin se mosankimimi i ankuesit ndaj vendimit të Komisionerit nr.131, datë 10.3.2021 prekludon ankimin ndaj vendimit të Komisionerit nr.156, datë 17.3.2021. KAS-i çmon se mosankimimi ndaj vendimit të ndërmjetëm dhe ankimimi ndaj vendimit përfundimtar nuk formojnë kontradiktë në vetvete. E drejta e ankimit është çështje e vullnetit të palës dhe nuk lidhet me qëndrimin që pala mban përgjatë procedurës administrative, por lidhet me qëndrimin që ajo mban ndaj aktit.

12. Pala e interesuar ngriti pretendimin se pranimi i kërkesës ankimore krijon kushte pabarazie në garë, sa kohë që të gjitha subjektet kanë regjistruar lista me 153 kandidatë dhe vetëm ankuesi regjistron një listë me 222 kandidatë. KAS-i vëren edhe një herë, se Kodi Zgjedhor nuk e përmban numrin fiks të listës së kandidatëve as si detyrim, as si kusht apo kriter ligjor. Edhe në zgjedhjet e mëparshme listat e subjekteve kanë qenë fleksibël, por ky fakt nuk është trajtuar nga asnjë palë si avantazh apo disavantazh i padrejtë. Kodi Zgjedhor mbështetet në lirinë e subjekteve zgjedhore për të formatuar listën e tyre të kandidatëve. Tek kjo liri qëndron barazia e palëve, në lirinë e tyre për të përcaktuar vetë numrin e kandidatëve në listë, për t'ua përcaktuar atë në përputhje me nevojat si subjekt-parti apo subjekt-koalicion, në përputhje me fuqinë elektorale, me shtrirjen dhe organizimin në territor etj.
13. Megjithëse KAS-i vendosi pranimin në shqyrtim të palës së interesuar, pas ngritjes së pretendimit prej saj se vendimi eventualisht mund t'i prekë të drejtat dhe interesat e saj të ligjshme, gjatë seancës pala e interesuar nuk ngriti asnjë pretendim dhe nuk parashtrroi asnjë kërkesë, zgjidhja e të cilave mund të ndikonte në përmbajtjen e listave të kandidateve të vetë palës së interesuar, si p.sh. kërkesë për të riçelur afatin e regjistrimit të listave edhe për subjektet e tjera, nëse ndryshohej Vendimi i Komisionerit nr.156, date 17.3.2021, apo vendosja e një kufiri të ri të sipërm për të gjitha subjektet, i cili të respektonte më saktë kushtin për numrin minimal të kandidatëve për listë etj. Kërkesa të kësaj natyre do të përbënin shkak ligjor për të fituar statusin procedural të palës së interesuar. Në kushtet kur pala e interesuar nuk e shfrytëzoi statusin procedural të ofruar nga KAS me unanimitet, për të kërkuar apo rivendosur të drejta të lidhura me subjektin politik PS, përfitimi i statusit të palës së interesuar për të ndërhyre në një procedurë ligjore pa lidhje të drejtpërdrejte me interesat e veta, përbën keqpërdorim të instrumentit procedural dhe cënon seriozitetin e procedurës administrative.

KAS në përfundim të shqyrtimit administrativ të ankimit kundër vendimit të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve nr. 156, datë 17.03.2018, bazuar në analizën e fakteve dhe provave të administruara, me shumicë votash, mbështetur në shkronjën “c” të pikës 1 të nenit 30 të vendimit nr. 3, datë 06.11.2020 të Komisionit Rregullator,

V E N D O S I:

1. Pranimin e Kërkesës Ankimore nr.05, datë 19.03.2021 të subjektit zgjedhor koalicioni Partia Demokratike Aleanca për Ndryshim (PD-AN).
2. Ndryshimin e vendimit nr.156. datë 17.03.2021 të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve “Për shqyrtimin e kërkesës për regjistrimin e listave shumemërore te koalicionit Partia Demokratike - Aleanca për Ndryshim (PD-PR-PDIU-PAA-PBDNJ-PDK-LZHK-PLL-FRD-BLD-PBKD-PBD-PKD), për zgjedhjet për kuvendin të datës 25 prill 2021”.
3. Regjistrimin e listave shumemërore të subjektit zgjedhor koalicionit Partia Demokratike Aleanca për Ndryshim, sipas listës së depozituar në datën 16.03.2021 pranë Komisionit Qendror të Zgjedhjeve.
4. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe publikohet në faqen zyrtare të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve.
5. Kundër këtij vendimi mund të bëhet ankim në Kolegjin Zgjedhor pranë Gjykatës së Apelit Administrativ, Tiranë brenda 5 ditëve nga shpallja e tij.

Elvin LAKO - **Kryesues (Kundër)**

Elvis ÇEFA - **Anëtar**

Ilirjan RUSMALI - **Anëtar**

Koli BELE - **Anëtar (Kundër)**

Ledio BRAHO - **Anëtar**

MENDIM PAKICE

1. Në shqyrtimin e kërkesave ankimore nr. 05 të subjektit zgjedhor Koalicioni “Partia Demokratike-Aleanca për Ndryshim” (PD-AN) me objekt “Kundërshtimin e vendimit nr. 156, datë 17.03.2021 të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve “Për shqyrtimin e kërkesës për regjistrimin e listave shumemërore te koalicionit Partia Demokratike - Aleanca për Ndryshim (PD-PR-PDIU-PAA-PBDNJ-PDK-LZHK-PLL-FRD-BLD-PBKD-PBD-PKD) për zgjedhjet për kuvendin të datës 25 Prill 2021”, të paraqitur në KQZ në datën 19.03.2021, jemi kundër vendimit të shumicës për pranimin e ankimit të subjektit zgjedhor Koalicioni Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim. Ne, anëtarët në pakicë, vlerësojmë se Komisioni i Ankimeve dhe Sanksioneve (në vijim KAS) duhet të refuzonte ankimin e subjektit zgjedhor PD-AN, ndaj ju paraqesim në vijim argumentet tona për këtë qëndrim.
2. Në përputhje me parashikimet e nenit 64 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, Kuvendi përbëhet nga 140 deputetë të cilët përkthehen në 140 mandate. Komisioni Rregullator në Komisionin Qendror të Zgjedhjeve, me vendimin nr.7, datë 11.12.2020 ka përcaktuar numrin e mandateve për çdo zonë zgjedhore për zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë të datës 25 Prill 2021, si vijon: Berat 7, Dibër 5, Durrës 14, Elbasan 14, Gjirokastrë 4, Fier 16, Korçë 11, Kukës 3, Lezhë 7, Shkodër 11, Tiranë 36, Vlorë 12, në total 140 deputetë.
3. Referuar nenit 67, pika 4 i Kodit Zgjedhor, *numri i kandidatëve në listën shumemërore nuk mund të jetë më i vogël se numri i mandateve që do të zgjidhen në zonën zgjedhore përkatëse, shtuar dy*. Gjithashtu, ky nen parashikon se *në çdo rast, numri i kandidatëve në listën shumemërore duhet të jetë i plotpjesëtueshëm me numrin tre*. Në ndryshim nga mendimi i shumicës, në arsyetimin tonë, në rastet kur numri i mandateve për çdo zonë zgjedhore, të përcaktuar me vendimin e Komisionit Rregullator, është i plotpjesëtueshëm me numrin tre, atëherë nuk është e nevojshme shtesa në numrin e kandidatëve në listat shumemërore. Ndërkohë që, në rast se numri i mandateve të një zone zgjedhore nuk mund të plotpjesëtohet me tre, atëherë është e nevojshme shtesa në numrin e kandidatëve në listat shumemërore me një ose dy kandidatë të tjerë. Në këtë mënyrë, respektohet edhe limiti prej 2 mandatesh shtesë që ka parashikuar dispozita dhe në të njëjtën kohë bëhet e zbatueshme.
Kjo shtesë pra, kryhet vetëm për efekt të plotpjesëtueshmërisë së numrit të kandidatëve me numrin tre. Në përputhje me këtë arsyetim, subjekti zgjedhor PD –AN do të duhej që në listat shumemërore të depozituara në Komisionin Qendror të Zgjedhjeve të shtonte një numër kandidatësh për deputet (deri në 2) vetëm në ato raste kur numri i mandateve të paracaktuara nga vendimi i Komisionit Rregullator nuk plotpjesëtohej me tre, konkretisht për qarkun Berat

(+2) , Dibër (+1) , Durrës (+1) , Elbasan (+1) , Gjirokastrë (+2) , Fier (+2) , Korçë (+1), Lezhë (+2), Shkodër (+1). Pra, koalicioni PD-AN duhet të kishte depozituar në Komisionin Qendror të Zgjedhjeve 140 + 13 kandidatë për deputetë, në total 153 kandidatë për deputetë për zgjedhjet parlamentare që do të zhvillohen në datën 25 prill.

4. Qëllimi i ligjvënësit në përcaktimin e numrit total të mandateve të zgjedhura për zgjedhjet parlamentare nënkupton detyrimin e subjekteve për të paraqitur kandidaturat për përfaqësimin e plotë të parlamentit të Republikës së Shqipërisë, pra përcaktimi i listës shumemërore që do të përkojë me plotësimin e 140 vendeve në Kuvend. Për efekt të respektimit të detyrimeve për garantimin e përfaqësimit të drejtë të gjinisë më pak të përfaqësuar në këto zgjedhje, legjislatori ka ndryshuar dispozitën e mëparshme në drejtim të plotpjesëtimit të të gjitha mandateve të zonave zgjedhore me numrin 3 me qëllim respektimin e parashikimit të Nenit 67/6 sipas të cilit *“Për çdo zonë zgjedhore në zgjedhjet për Kuvendin jo më pak se një në çdo tre emra të listës shumemërore duhet t’i përkasë gjinisë së nënpërfaqësuar”*.
5. Komisioneri në përputhje me Nenin 73 të Kodit Zgjedhor gëzon tagrin e verifikimit, kthimit për korrigjim dhe miratimit ose refuzimit të listave shumemërore. Në ushtrim të këtij tagri, Komisioneri pas shqyrtimit të dokumentacionit të paraqitur nga koalicioni PD-AN më datë 08.03.2021 vendosi me vendimin nr. 131, datë 10.3.2021, kthimin për korrigjim dokumentacioni dhe listës, për parregullsi, sipas rastit, në dokumentacionin e kandidimit, në respektimin e kuotës gjinore, në formularët e vetëdeklarimit, si dhe *“për tejkalim të numrit të kërkuar të kandidatëve”* në 11 nga 12 zonat zgjedhore. Ky vendim nuk është ankimuar nga subjekti zgjedhor koalicioni PD-AN, gjë që nënkupton pranimin nga ana e tij të arsyetimit dhe vendimarrjes së KSHZ.
6. Megjithatë, pavarësisht mungesës së ankimit në lidhje me vendimin e sipërcituar, Koalicioni zgjedhor PD-AN, depozitoi pas korrigjimit dokumentacionin dhe listat shumemërore pa marrë parasysh konstatimin e KSHZ-së në lidhje me tejkalimin e numrit të kërkuar të kandidatëve për 12 zonat zgjedhore. Subjekti në fjalë jo vetëm që nuk e kundërshtoi këtë vendim, por përkundrazi solli lista të tjera me një numër edhe më të lartë kandidatësh sesa ato në listën e parë.
7. Në përputhje me dispozitat ligjore dhe duke aplikuar të njëjtin standard si dhe 11 subjektet e tjera zgjedhore, Komisioneri vendosi në fazën e dytë, me vendimin nr. 156, datë 17.03.2021, miratimin e listave të kandidatëve të këtij subjekti sipas parashikimeve të ligjit, duke respektuar numrin për çdo zonë zgjedhore me arsyetimin se subjekti kishte paraqitur, në të gjitha zonat zgjedhore, më shumë kandidatë nga sa lejonte neni 67, pika 4 e Kodit Zgjedhor, për një numër

total prej 153 kandidatë. Arsyetimi “semplist” i shumicës së Komisioneri ka vetëm tagrin që ta miratojë ose ta kthejë listën shumemërore të kandidatëve, do të sillte për pasojë lënien jashtë garës të koalicionit garues.

8. Shumica në KAS ka arsyetuar se minimumi i kandidatëve në çdo zonë është numri i mandateve shtuar 2, duke i shtuar përsëri 1-2 për efekt të plotpjesëtimit me 3, duke përcaktuar si kufi minimal ligjor të listës për 12 qarqet numrin total prej 177 kandidatësh. (P.sh në qarkun Dibër me 6 mandate do të shtohen 3 (2+1) kandidatë, ndërsa në Korçë me 11 do shtohen 4 të tillë (2+2). Është e paqartë se nga buron ky “rregull”, por nëse do pranohej ky interpretim në rrethanat aktuale, listat që kanë depozituar 11 subjektet e tjera zgjedhore, që kanë pranuar vendimin e KSHZ për numrin prej 153 kandidatësh, përveçse i vendos në kushte të pabarabarta gare, gjithashtu të gjithë subjektet e tjera, janë në kundërshtim me ligjin, sipas shumicës në KAS!
9. Në këtë drejtim, një parim i rëndësishëm që rrëzon pretendimin e subjektit ankues është parimi i barazisë së palëve. Vendimi i shumicës në KAS, i jep de facto subjektit zgjedhor ankues mundësinë që të paraqesë lista me numër kandidatësh më shumë se subjektet e tjera zgjedhore, duke rënë ndesh me nenin 3, pika 2 të Kodit Zgjedhor që përcakton se zgjedhjet janë të lira, të fshehta, të barabarta dhe të drejtpërdrejta. Të gjitha subjektet e tjera zgjedhore kanë paraqitur të njëjtin numër kandidatësh në listat për çdo zonë zgjedhore.
10. Në ndryshim nga zgjedhjet e mëparshme, në zgjedhjet për Kuvend të datës 25 prill do të aplikohet procesi i votimit parapëlqyes për kandidatët e subjekteve zgjedhore. Hartimi i listave shumemërore pa përcaktuar një numër fiks kandidatësh, do të sillte vështirësi dhe pamundësi fizike në hartimin e fletëve të votimit, duke i ngarkuar ato dhe duke vështirësuar procesin e votimit për zgjedhësit, pra duke rënë ndesh me parashikimet e nenit 98, pika 4 të Kodit Zgjedhor, që thekson se *“Fleta e votimit për zgjedhjet për Kuvendin duhet të përmbajë hapësirën e posaçme për ushtrimin e votimit parapëlqyes për kandidatët e subjektit zgjedhor. Mënyra e votimit parapëlqyes përcaktohet nga KQZ-ja në varësi nga numri i subjekteve pjesëmarrëse në zgjedhje, duke respektuar kushtin që informacioni i përcjellë nga fleta e votimit të mos jetë tejet i ngarkuar, konfigurimi i fletës të jetë i qartë e i kuptueshëm për zgjedhësin dhe zgjedhësi ta ketë të lehtë orientimin për votimin e subjektit zgjedhor dhe të kandidatit të parapëlqyer”*.

11. Pretendimi i ankuesit se numri fiks i kandidatëve i caktuar nga KSHZ-ja i pengon të ushtrojnë të drejtën e përfaqësimit disa prej partive që janë pjese e koalicionit, nuk qëndron, duke marrë parasysh faktin që dhe në vetë listat e depozituara fillimisht nga ankuesi, në qarqe të caktuara, disa parti të koalicionit nuk kishin kandidatë përfaqësues për çdo zonë zgjedhore. Po ashtu një koalicion mund të ketë hipotetikusht një numër relativisht të madh partish (në zgjedhjet e vitit 2013 një nga koalicionet ka pasur 37 parti pjesëmarrëse), dhe nëse në secilin nga 12 qarqet do paraqitej minimumi një kandidat për secilin parti pjesëmarrëse në koalicion, mund të kishim një numër prej 400 apo më shumë kandidatesh në shkallë vendi.
12. Parashtrimi tjetër i subjektit ankues i pranuar nga shumica në KAS, se “parashikimi i legjislatorit në formulimin e nenit 67, pika 4 në ndryshimet e fundit të Kodit Zgjedhor, vjen në një linjë me parashikimet dhe formulimet e mëparshme të kësaj dispozite”, gjithashtu nuk qëndron, pasi me ndryshimet e fundit të bëra në Kodin Zgjedhor me ligjin nr. 118 datë 05.10.2020, janë vendosur kritere të qarta për të përcaktuar një numër ekzakt për kandidatët e listave shumemërore, në ndryshim nga dispozita e mëparshme e cila përcaktonte vetëm se *“Numri i kandidatëve në listën shumemërore të një partie të regjistruar si subjekt zgjedhor më vete apo numri i përgjithshëm i kandidatëve të një koalicioni nuk duhet të jetë më i vogël sesa numri i mandateve që do të zgjidhen në zonën zgjedhore përkatëse”*. Ky rregullim i ndryshëm ligjor, determinohet nga modeli që sjell Kodi Zgjedhor me listat e hapura dhe votimin e kandidatit të parapëlqyer, që sjell si pasojë një listë të “mbyllur” nga pikëpamja e numrit të kandidatëve, në ndryshim nga “lista e hapur” në kushtet kur votohet vetëm subjekti zgjedhor dhe jo kandidati.
13. Në vendim shumica argumenton se Komisioneri Shtetëror i Zgjedhjeve me vendimin e ankimuar nga subjekti zgjedhor koalicioni PD-AN ka vendosur një normë të re juridike jashtë tagrave të veta. Në antitezë me këtë arsyetim, pakica është e mendimit se KSHZ ka marrë vendim në përputhje me parashikimet e Kodit Zgjedhor në lidhje me plotësimin nga ana e subjekteve zgjedhore të kërkesave ligjore për depozitimin dhe miratimin e listave shumemërore të çdo subjekti. Miratimi i listave shumemërore sipas parashikimeve ligjore dhe vendimeve të Komisionit Rregullator nuk mund të cilësohet si normë e re juridike e nxjerrë jashtë kompetencave të KSHZ.

14. KQZ (KSHZ dhe KAS) në interpretimin e ligjit për këtë kërkesë ankimore, nuk mund të kufizohen në interpretimin e “ngushtë literal” të fjalisë së dytë të pikës 4 të nenit 67, por duhet të lexojnë nenin dhe Kodin në tërësi, duke patur në konsideratë parimin e proporcionalitetit në zbatimin e ligjit dhe përmbushjen e detyrimit kushtetues për të zhvilluar *zgjedhje të lira, të barabarta, të përgjithshme e periodike*.

Elvin LAKO - **Kryesues**

Koli BELE - **Anëtar**